

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 223/2020 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut (etäkuuleminen):

- hallitussihteeri Anu Kangasjärvi, sosiaali- ja terveysministeriö
- keskuksen päällikkö Reija Jääskeläinen, Kansaneläkelaitos
- ylilääkäri Taneli Puumalainen, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
- talous- ja veroasiantuntija Joel Kuuva, Hyvinvointiala HALI ry
- erityisasiantuntija Päivi Opari, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot:

- Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)
- Suomen Kuntaliitto
- Akava ry
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- KT Kuntatyönantajat
- STTK ry
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Suomen Yrittäjät ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sairausvakuutuslakia väliaikaisesti. Lakiin lisättäisiin covid-19-tartunnan toteamiseksi tehtävän tutkimuksen korvaamista koskevat säännökset, joiden mukaan taksanvahvistamismenettely poikkeaisi normaalista tutkimusten taksanvahvistamismenettelystä. Lakiin lisättäisiin asetuksenantovaltuutus valtioneuvoston asetuksen antamiselle. Asetuksella säädettäisiin koronavirustutkimuksen korvaustaksasta siten, että sen määrä olisi Kansaneläkelaitoksen taksanvahvistamismenettelyllä vahvistamaa koronavirustutkimuksen korvaustak-

Valiokunnan mietintö StVM 36/2020 vp

saa suurempi. Kansaneläkelaitos voisi maksaa covid-19-tartunnan toteamiseksi tehtävän tutkimuksen korvauksen tutkimuksen tehneelle palveluntuottajalle myös silloin, kun tutkimuksen omavastuusuuden olisi maksanut vakuutetun sijasta hänen työnantajansa.

Esitys liittyy valtion vuoden 2021 täydentävään talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2021 ja olemaan voimassa vuoden 2021 loppuun.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Esityksen tavoitteena on helpottaa vakuutettujen taloudellisia mahdollisuuksia mennä covid-19-tutkimukseen yksityiselle palveluntuottajalle ja mahdollistaa yksityisen sektorin covid-19-diagnostiikan käyttö nykyistä laajemmin korottamalla sairausvakuutuksen korvaustaksaa. Lisäksi esityksen tavoitteena on parantaa työnantajien mahdollisuuksia tarjota covid-19-tutkimuksia työntekijöilleen mahdollistamalla suorakorvauksen maksaminen palveluntuottajalle, vaikka työnantaja maksaisi tutkimuksen omavastuusuuden vakuutetun sijasta.

Valiokunta toteaa, että tällä hetkellä julkisen terveydenhuollon testauskapasiteetti on hyvä ja covid-19-tutkimukset ovat julkisessa terveydenhuollossa potilaalle maksuttomia. Julkinen terveydenhuolto voi myös hyödyntää yksityisen sektorin testauskapasiteettia ostopalveluilla, jolloin tutkimuksesta maksettava kustannus perustuu kilpailutukseen.

Sairausvakuutuksen sairaanhoitovakuutuksen tarkoituksena on täydentää julkista terveydenhuoltoa korvaamalla osa yksityisen terveydenhuollon käytöstä vakuutetulle aiheutuneista kustannuksista. Ilman ostopalveluna tapahtuvaa kilpailutusta yksityisen sektorin perimät hinnat covid-19-tutkimuksista voivat nousta selvästi korkeammiksi kuin testauksesta julkiselle taloudelle aiheutuvat kustannukset. Valiokunta pitää kuitenkin esityksen mukaista korvaustaksan säätämistä tarpeellisena covid-19-epidemian poikkeuksellisissa oloissa ja kannattaa lakiehdotuksen hyväksymistä jäljempänä yksityiskohtaisista perusteluista ilmenevin muutoksin. Esityksen mukaisilla muutoksilla voidaan varautua riittävään testauskapasiteettiin covid-19-epidemiatilanteen mahdollisesti pahentuessa.

Esityksen mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään sellaisten covid-19-tartunnan toteamiseksi tehtävien tutkimusten korvaustaksasta, joiden korvaaminen Kansaneläkelaitoksen vahvistamaa korvaustaksaa korkeammalla korvaustaksalla nähdään tarkoituksenmukaiseksi erityisesti tutkimuksen hoidollisen arvon perusteella. Korvaustaksa perustuu tutkimuksesta aiheutuvaan kustannustasoon, siihen hoidolliseen arvoon, joka koronavirustutkimuksella on, sekä käytettävissä oleviin varoihin.

Esityksen perustelujen mukaan tällä hetkellä covid-19-infektion tutkimuksista luotettavimpana pidetään nukleiinihaponosoitusmenetelmällä hengitystie-eritenäytteestä tehtyä covid-19-tutkimusta (PCR-tutkimus). Valiokunnan saaman selvityksen mukaan PCR-tutkimusten lisäksi Suomessa on markkinoilla useita covid-19-infektion toteamiseen tarkoitettuja CE-merkittyjä anti-geeninosoitustestejä, ja useille laboratorioille ja terveydenhuollon toimijoille on myönnetty tar-

Valiokunnan mietintö StVM 36/2020 vp

tuntatautilain 18 §:n mukaisia kliinisen mikrobiologian toimilupia antigeenin osoitustestien käyttöön. Antigeeninosoitustestien laajenevan käytön myötä niiden suorituskyvystä kertyy lisää tietoa.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta korostaa, että markkinoilla saatavilla olevien erilaisten testien luotettavuutta ja hintatasoa sekä testausmenetelmän soveltuvuutta epidemian hallintaan tulee jatkuvasti arvioida ja tehdä sen pohjalta tarvittavat päivitykset asetukseen. Lisäksi valiokunta korostaa, että korvaustaksa on asetettava terveystaloudellisesti tarkoituksenmukaiselle tasolle. Asetuksella säädetyn tutkimuksen korvaustaksan tulee kannustaa käyttämään kustannusvaikuttavasti epidemian torjunnan kannalta tehokkaimpia testausmenetelmiä.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

Sairausvakuutuslaki

3. luku. Hoito- ja tutkimuskorvaukset

7 §. Covid-19-tartunnan toteamiseksi tehtävän tutkimuksen korvaustaksa. Hallituksen esityksen perustelujen mukaan valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää sellaisten covid-19-tartunnan toteamiseksi tehtävien tutkimusten korvaustaksasta, joiden korvaaminen Kansaneläkelaitoksen vahvistamaa korvaustaksaa korkeammalla korvaustaksalla nähtäisiin tarkoituksenmukaiseksi erityisesti tutkimuksen hoidollisen arvon perusteella. Valiokunta ehdottaa täsmennettäväksi 7 §:n 1 momenttia niin, että asetuksenantovaltuus koskee edellä todetulla tavoin tutkimuksia, joihin korvaustaksa määritetään, ei vain korvaustaksan määrää. Lisäksi valiokunta ehdottaa, että 7 §:n 1 momentin viimeisessä virkkeessä viitataan asetuksen sijasta kyseessä olevaan pykälään ja virke siirretään pykälän uudeksi 3 momentiksi.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy nuutettuna hallituksen esitykseen HE 223/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan mietintö StVM 36/2020 vp

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään väliaikaisesti sairausvakuutuslain (1224/2004) 3 lukuun uusi 7 § ja 15 luvun 9 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 890/2006 ja 943/2016, uusi 4 momentti seuraavasti:

3 luku

Hoito- ja tutkimuskorvaukset

7 §

Covid-19-tartunnan toteamiseksi tehtävän tutkimuksen korvaustaksa

Poiketen siitä, mitä 5 ja 6 §:ssä säädetään, Covid-19-tartunnan toteamiseksi tehtävän tutkimuksen korvaustaksasta määrästä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella. Korvaustaksa perustuu tutkimuksesta aiheutuvaan kustannukseen, korvattavan palvelun hoidolliseen arvoon ja käytettävissä oleviin varoihin. ~~Tutkimuksiin, joita asetus ei koske, korvaustaksaan sovelletaan mitä edellä 5 ja 6 §:ssä säädetään.~~

Jos tutkimuksesta peritty palkkio on suurempi kuin korvaustaksan määrä, korvauksena suoritetaan korvaustaksan määrä. Jos peritty palkkio on pienempi kuin korvaustaksan määrä, korvauksena suoritetaan perityn palkkion määrä.

Tutkimuksiin, joihin ei ole säädetty korvaustaksaa tämän pykälän perusteella, sovelletaan mitä edellä 5 ja 6 §:ssä säädetään. (Uusi)

15 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

9 §

Suorakorvausmenettely

Sen estämättä mitä 1 momentissa säädetään, jos palvelujen tuottaja on perinyt vakuutetun työnantajalta palkkiona 3 luvun 7 §:ssä tarkoitetun korvauksen määrällä vähennetyin hinnan, korvaus voidaan maksaa palvelujen tuottajalle sen tekemän tilityksen perusteella erikseen sovittavalla tavalla. Päätöksen antamisessa vakuutetulle noudatetaan mitä 3 momentissa säädetään.

Valiokunnan mietintö StVM 36/2020 vp

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
kuuta 20 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2021.

Helsingissä 25.11.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Markus Lohi kesk
varapuheenjohtaja Mia Laiho kok
jäsen Arja Juvonen ps
jäsen Noora Koponen vihr
jäsen Aki Lindén sd
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Veronica Rehn-Kivi r
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Hanna Sarkkinen vas
jäsen Juhana Vartiainen kok
jäsen Heidi Viljanen sd
jäsen Sofia Virta vihr

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen